

Voortgang Rotterdam Loopt - uitwerking ambitie

De voetganger op een voetstuk.

November 2021

**Gemeente
Rotterdam**

Inhoudsopgave.

1. Inleiding.	3
2. Hoe gaan we te werk?	5
3. Routes & plekken.	12
4. Bewustwording & Promotie.	21
5. Kennis & onderzoek.	27
6. Lopen door de gebieden (gebiedsaanpak).	31
7. Colofon.	36
8. Bijlage.	37

1. Inleiding.

1. Inleiding.

Lopen was nog nooit zo populair. Sinds de uitbraak van het coronavirus zijn veel mensen meer gaan wandelen. Uit onderzoek van het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid blijkt dat we in Nederland twee keer zoveel lopen als normaal, voor de pandemie. 20% van de Nederlanders geeft aan ook na corona te blijven wandelen en fietsen.

Steeds drukker

Rotterdamers lopen al relatief veel. Ongeveer 27% van de verplaatsingen wordt te voet afgelegd. Dat is meer dan in de drie andere grote steden. Dat moeten we vasthouden en –nog liever– uitbreiden. Dat is nodig ook, want Rotterdam is in trek. De stad groeit. In 2025 zijn er naar verwachting 65.000 meer Rotterdamers dan vandaag. Het wordt steeds drukker op straat en in het verkeer. Rotterdam staat dus voor een uitdaging om de stad gezond, aantrekkelijk en economisch sterk te houden.

Veel auto's

Onze manier van verplaatsen verandert. Het autogebruik neemt af en het aantal fietsers en voetgangers neemt toe. Toch rijden er nog steeds veel auto's in de stad. Dat zorgt voor vervuilde lucht en geluidshinder. De gemeente moedigt daarom het gebruik van ov, fietsen en lopen aan. Ook werkt Rotterdam aan meer ruimte voor de voetganger en de fietser.

Gezondheid

De drukte en vervuilde lucht in de stad zijn niet de enige redenen waarom Rotterdam inzet op de voetganger. Lopen is namelijk gezond en een gemakkelijke manier om in beweging te komen en wandelen houdt je ook geestelijk gezond. Meer dan de helft van de volwassen Rotterdamers heeft overgewicht en bijna twee op de tien heeft ongezond overgewicht. Het is dus belangrijk dat Rotterdamers meer bewegen.

Voortgang Rotterdam Loopt - uitwerking ambitie

Op 6 oktober 2020 heeft het college van burgemeester en wethouders de ambitie Rotterdam Loopt 2025 vastgesteld: het eerste gemeentelijke plan voor de voetganger. In deze voortgangsrapportage laten we zien welke resultaten er dit jaar al op straat zichtbaar zijn, welke beleidsproducten gereed zijn en welke acties er de komende tijd plaatsvinden.

2. Hoe gaan we te werk?

2. Hoe gaan we te werk?

In Rotterdam zetten we de voetganger op een voetstuk. Lopen moet een belangrijk onderdeel vormen van het dagelijks leven. Lopen is veilig, toegankelijk en voor iedereen. Als de belangrijkste bestemmingen op een prettige manier te voet bereikbaar zijn, wordt Rotterdam nog aantrekkelijker.

2.1 Drie sporen.

De pijlers van Rotterdam Loopt zijn uitgewerkt in de drie sporen:

Routes & Plekken

We onderzoeken waar in de stad de voetganger op één staat en waar we nog kunnen verbeteren.

Bewustwording & Promotie

We bekijken hoe we verschillende groepen Rotterdammers kunnen bereiken en hoe we hen in beweging krijgen.

Kennis & Onderzoek

Er is nog een wereld te ontdekken over voetgangers in Rotterdam. Waar lopen zij, waarom komen zij in beweging en wat weerhoudt hen om te lopen?

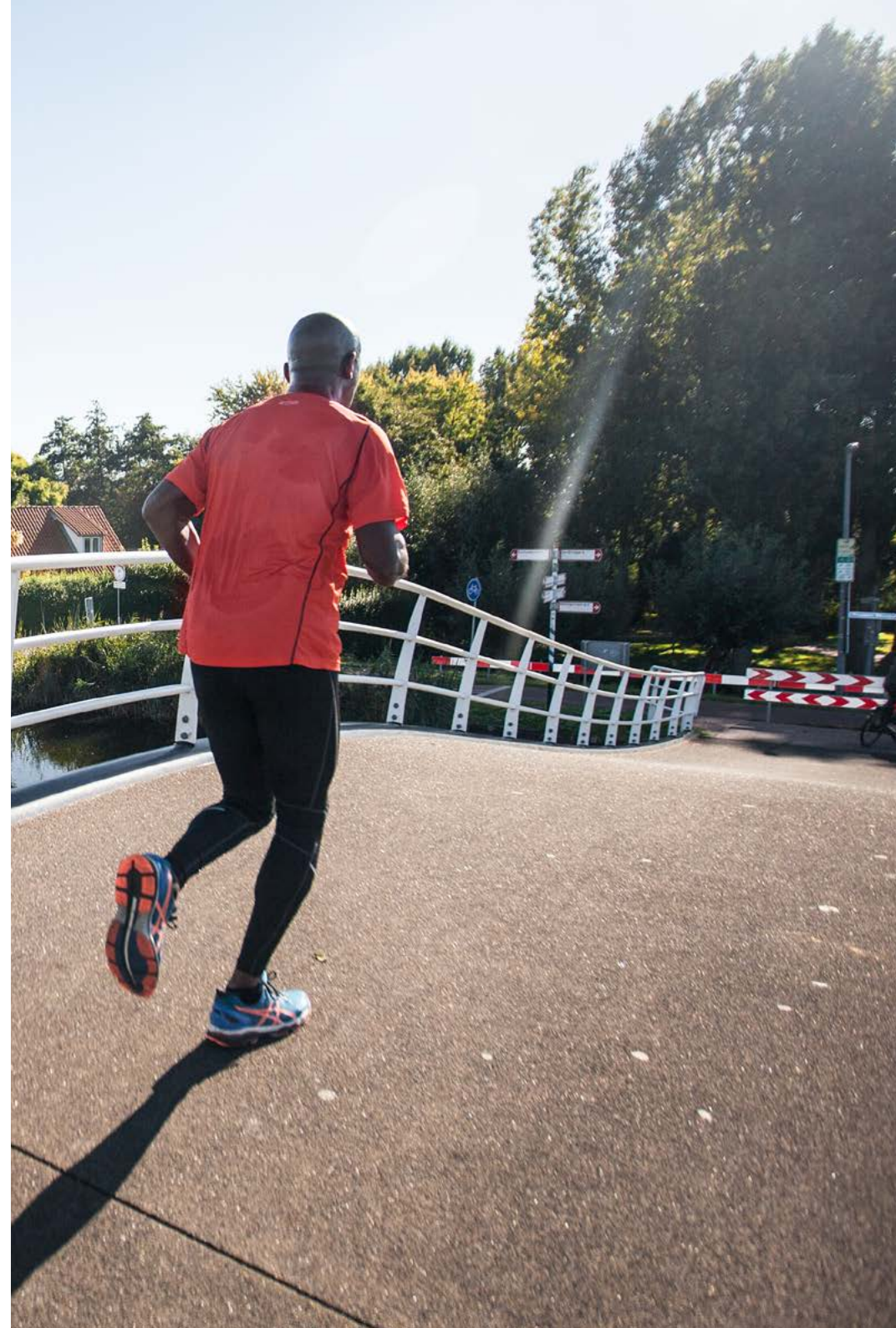
2.2 Vooroplopen - samen oplopen - loopcoaching.

We dragen bij aan andere programma's en projecten van de gemeente Rotterdam. We bekijken wat er al speelt binnen alle clusters en breiden onze kennis uit met onderzoek. In 2021 bepaalt team Rotterdam Loopt waar het zich op gaat richten. Daarna bepalen we waar nog extra inzet nodig is en wat de meest effectieve acties zijn. Dit vormt de agenda voor de komende jaren. Ook zetten we in 2021 de eerste stappen om routes en plekken in de stad te ontwikkelen en werken we aan bewustwording en promotie.

We gaan met Rotterdam Loopt op verschillende manieren te werk:

- **Vooroplopen** – we lopen voorop bij projecten die noodzakelijk zijn voor een loopcultuur in Rotterdam. Dat geldt alleen voor projecten binnen het programma Rotterdam Loopt. Deze projecten starten, organiseren en financieren we vanuit het programma Rotterdam Loopt.
- **Samen oplopen** – we werken actief mee aan andere projecten en programma's.
- **Loopcoaching** – We kijken mee met andere projecten en programma's en delen kennis over lopen. Zo hebben we al geadviseerd bij de Stadsprojecten Hofplein, Alexanderplein en de gebiedsontwikkeling M4H. Ook denken we mee bij het opstellen van Programma van eisen en de uitwerking van inrichtingsplannen. Dit is gekoppeld aan de ontwikkeling van ontwerpprincipes voor de voetganger.

We zetten *Samen oplopen* en *Loopcoaching* in bij andere gemeentelijke programma's die Rotterdam aantrekkelijker maken voor voetgangers. Waarbij de stad groener en veiliger wordt, het water aantrekkelijker is en buiten sporten mogelijk is. We maken Rotterdam Loopt bekend bij deze programma's en versterken elkaar. Vooroplopen doen we bij de acties die genoemd staan in dit document.

2.3 We doen het samen met de stad.

Bij het uitvoeren van veel acties sluiten we aan bij bestaande initiatieven. We betrekken Rotterdammers bij het inrichten van de straat. We bekijken met hen waar het beter kan en hoe zij de stad beleven.

We werken ook samen met burgerinitiatieven en met partners, zoals de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH), de Verkeersonderneming, de Erasmus Universiteit, de RET en organisaties in de zorg.

2.4 Wat is onze ambitie tot 2025?

Is de stoep breed genoeg en toegankelijk en kan je veilig oversteken? Hoeveel tijd kost het om een route te lopen? Kan je snel doorlopen of zijn er veel hindernissen? Dit speelt allemaal mee in het maken van de keuze om wel of niet te lopen.

We zorgen voor een goed voetgangersnetwerk

'De voetganger op een voetstuk' begint bij het vertalen van wensen en behoeften naar de tekentafel. Is het beheer en het onderhoud van de wegen wel op orde? Er liggen grote kansen op plekken waar de komende jaren al werkzaamheden gepland staan.

Een goed voetgangersnetwerk begint met een aantal vragen: waar zijn de knelpunten voor voetgangers en waar hebben ze ruim baan? Zijn de routes veilig en duidelijk of zijn er nog ontbrekende schakels? En hoe zorg je voor prettig ingerichte routes?

Deze vragen staan centraal bij Ontwerpprincipes Voetganger en de Netwerkkkaart Voetganger. Ze vullen elkaar aan. De Ontwerpprincipes zijn uitgangspunten om straten goed in te richten voor voetgangers. De Netwerkkkaart laat zien waar we deze uitgangspunten kunnen toepassen. Dit vormt de agenda voor fysieke ingrepen tot en met 2025.

We zorgen voor bewustwording

We delen actief de voordelen van wandelen voor Rotterdammers: het draagt bij aan hun gezondheid en aan een prettige, leefbare stad. We laten zien dat lopen ook een goede manier is om ergens naar toe te gaan, bijvoorbeeld om boodschappen te doen of om de tramhalte te bereiken. Maar ook om Rotterdam te ontdekken.

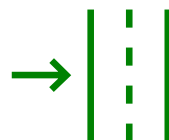
We hebben inzicht in de beweegredenen van de Rotterdammers

We gebruiken 2021 om meer inzicht te krijgen in hoe en waarom Rotterdammers lopen. Dit inzicht gebruiken we bij het opstellen van de agenda voor Rotterdam Loopt tot en met 2025.

Ommetje in de buurt

Goede kwaliteit van het voetgangersnetwerk begint bij de voordeur. We zetten in op aantrekkelijke routes in de wijken, die interessante plekken en voorzieningen met elkaar verbinden en aansluiten op de structuur van groen en water.

Veilig oversteken

Verkeersaders zijn barrières voor het lopen door de stad. We zetten in op de verbetering van de oversteekbaarheid en de ontwikkeling van veilige verbindingen voor de voetganger.

Toegankelijkheid

Toegankelijkheid voor iedereen is het uitgangspunt. We zetten in op prettig begaanbare routes, ook voor mensen met een rolstoel, scootmobiel of kinderwagen.

3. Routes & plekken.

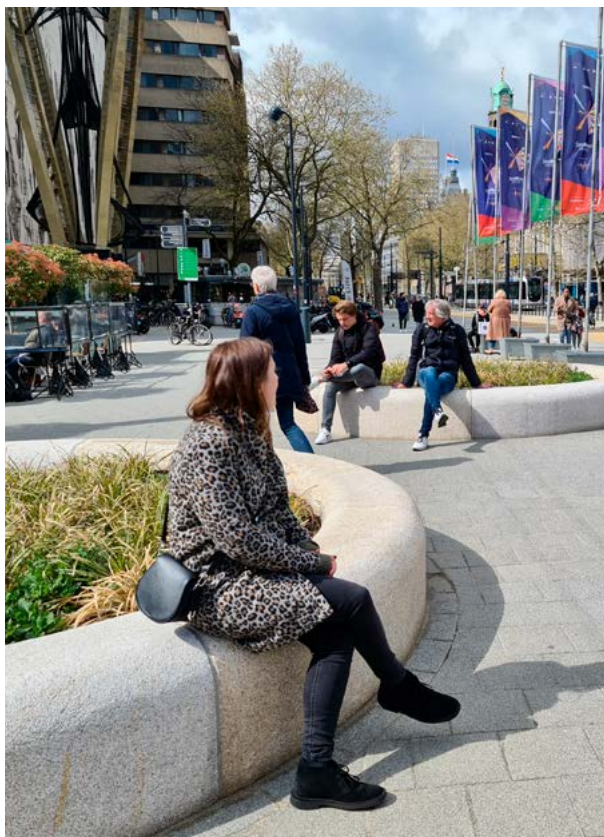

'Wil je met me lopen?'

Input van Rotterdammers

'Wil je met me lopen?' Die vraag stelde je vroeger als je verkering wilde. Vorig jaar stelde de gemeente deze vraag aan Rotterdammers en bezoekers om te weten waar zij het prettig of juist minder prettig wandelen vinden. De uitkomst hiervan laten we zien met 3500 hartjes, al dan niet gebroken, op een kaart. Deze 'hartjeskaart' is belangrijk voor de netwerkkaart voetgangers.

De hartjes zijn plekken om te koesteren. De gebroken hartjes laten zien waar opgaven liggen. Met de gebiedsaanpak willen we met simpele ingrepen de looproutes verbeteren in wijk, buurt en straat. De opgaven met de gebroken hartjes nemen we ook mee. Een groot aantal gebroken hartjes bevinden zich op plekken waar de verdeling van de ruimte ingewikkeld is, zoals bij de Parksluizen, de stadsstraten en bij het Hofplein. Hier staan in de nabije toekomst herinrichtingsplannen op de agenda. Vanuit Rotterdam Loopt leveren we een bijdrage aan deze projecten of werken we aan nieuwe opgaven.

Netwerkkkaart Voetgangers: waar krijgt de voetganger voorrang?

Het huidige voetgangersnetwerk: 99 kansen voor verbetering

Begin 2020 hebben we Rotterdammers gevraagd naar hun ervaringen met lopen in de stad. Dit deden we met de enquête "Wil je met me lopen". Hierbij konden zij aangeven met hartjes waar het prettig lopen is, en met gebroken hartjes waar het minder prettig is en er nog opgaven liggen. Deze data hebben we gecombineerd met gegevens over stoepbreedtes, ongevallen en subjectieve onveiligheid. Uit deze inventarisatie is een overzicht ontstaan met 99 knelpunten in het voetgangersnetwerk. Dit zijn knelpunten die lastiger op te lossen zijn en dus in het desbetreffende gebied op de agenda gezet kunnen worden; knelpunten die al meegenomen worden in komende inrichtingsplannen, maar ook kleine verbeteringen die al snel opgepakt kunnen worden. Begin 2022 starten we daar al mee: dan lossen we in Charlois, Carnisse, Tarwewijk en Bloemhof al een aantal knelpunten op!

Toekomstig voetgangersnetwerk

Met de netwerkkkaart prioriteren we het voetgangersnetwerk om te bepalen waar grootschalige verbeteringen of veranderingen voor de voetganger gewenst en nodig zijn. We bekijken welke routes belangrijk zijn voor voetgangers en of deze goed zijn ingericht. We koppelen data over verkeersveiligheid, luchtkwaliteit en hittestress slim aan elkaar. Dit doen we met behulp van de themakaarten Gezond & Actief en Toegankelijk & Nabij. Daardoor krijgen we inzicht in waar er meer verblijfsruimte nodig is en welke kansen er zijn om dit te realiseren. Of waar het nodig is om de omgeving veiliger te maken en waar wandelen door autoverkeer onprettig is of door groen en water aangenaam en verkoelend is. Die informatie wordt ook gebruikt voor het opstellen van de Multimodale Netwerkkkaart. Deze kaart brengt alle netwerken van auto, fiets en ov samen.

Strategie: Vooroplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: oplevering boekje '99 kansen voor verbetering voor de voetganger': februari 2022.
Multimodale netwerkkkaart RMA: gereed. Thematische netwerkkkaarten: januari 2022.

Voetganger op een voetstuk: ontwerpprincipes en inrichtingsplannen

We ontwikkelen ontwerpprincipes waarbij de voetganger centraal staat en waarin richtlijnen worden uitgewerkt voor ontwerpers. Eind 2021 leveren we een 'ontwerpwijzer voetganger' op, hierin worden 7 loopcondities uitgewerkt en de daarbij behorende ontwerprichtlijnen: toegankelijk, verkeersveilig, sociaal veilig, comfortabel, leesbaar, aantrekkelijk en gezond. De ontwerpprincipes voetganger worden daarna gekoppeld aan de algemene principes van het handboek openbare ruimte Rotterdamse Stijl. Hierbij betrekken we ook biodiversiteit, klimaatbestendigheid en de ontwerpprincipes voor de fiets. Tot slot werkt Rotterdam mee aan 'de ontwerpwijzer voetganger' van het CROW via de City Deal Ruimte voor Lopen.

Inrichtingsplannen

We gaan de ontwerpprincipes alvast 'uitproberen' bij enkele inrichtingsplannen (IP's). Met het team van ontwerpers hebben we een selectie van IP's gemaakt waarbij we de positie van de voetganger monitoren. Deze IP's zijn heel gevarieerd en bevatten zowel Rotterdam Zuid als het centrum, maar ook stadswijken en de kleine kernen. Op die manier leren we wat wel of niet werkt en waar ontwerpers behoefte aan hebben. Zo ontstaat er een wisselwerking waarbij we de lessen uit de gebieden gebruiken voor de ontwerpprincipes.

Wij zijn betrokken bij het Programma van eisen bij: de Pleinweg, de Wijnhaven, de Claes de Vrieselaan en Bramante. En voor het Voorlopig ontwerp bij: de Binnenban, het Noordereiland, de Roseknoop, de Lombardkade, de Jonker Fransstraat, de Willem Buytewechstraat, de Pieter de Hoochweg, de Tamboerstraat, de Hooglandstraat, Overschie fase 2, de hoofdontsluiting Prinsenland en de Groene Gordel Rozenburg.

Strategie: Vooroplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: eind 2021.

Stationsomgevingen

Rotterdam Loopt wil ov-knooppunten aantrekkelijk maken voor voetgangers zodat deze meer reizigers trekken. Dit weten we uit onderzoek. De Metropool Regio Den Haag Rotterdam geeft subsidie aan gemeenten, wegbeheerders en stationsbeheerders voor verbeteringen in de infrastructuur. Wij willen knelpunten oplossen in een cirkel van 300 meter van de stations. In 2021 bestuderen we de omgeving van de volgende stations: Beurs, Kralingse Zoom, Meijersplein, Rijnhaven en Rotterdam-Zuid.

Strategie: Samen oplopen.

Draagt bij aan: Toegankelijk & Nabij.

Planning: in 2021: analyse voor verbeteringen op 5 stations.

Zichtbaarheid zebra's

Voetgangers maken 12% tot 16% deel uit van het aantal verkeersgewonden in Rotterdam. Verder klagen bewoners over onveilige oversteekplaatsen voor voetgangers. Dit blijkt uit stedelijk verkeersveiligheidsonderzoek. Om oversteekplaatsen veiliger te maken, testte de gemeente Rotterdam nieuwe methoden. Zoals de Crosscover, een zebrapad met blacklight dat zo beter zichtbaar werd. Het aantal chauffeurs dat voorrang gaf aan voetgangers steeg van 73,8% naar 78,7%. In december 2021 passen we deze techniek nogmaals toe. Er zijn dan crosscovers bij de Van Cittersstraat, de Oudedijk-'s-Gravenweg, de Wolphaertsbocht en de Stadionweg. Uiteraard monitoren we ook de effecten.

Strategie: Vooroplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: oplevering crosscovers bij Van Citterstraat, de Oudedijk-'s-Gravenweg, de Wolphaertsbocht en de Stadionweg: december 2021. Rapport effecten: eerste kwartaal 2022.

Toegankelijkheid: verbreding 12 opritjes in het centrum

In het centrum van Rotterdam zijn bij oversteekplaatsen veel opritjes te smal en liggen zij niet altijd in het verlengde van elkaar. Dat is lastig voor mindervaliden en mensen met een wandelwagen of rolkoffer.

De gebiedscommissie Centrum heeft samen met de afdeling Mobiliteit 12 opritjes aangewezen als meest urgent: 11 opritjes bij het Eendrachtsplein en één bij het Kruisplein. In het centrum is het druk, daarom is het belangrijk dat de opritjes extra breed zijn. Deze ervaringen nemen we mee in de gebiedsuitwerkingen.

Strategie: Samen oplopen.

Draagt bij aan: Toegankelijk & Nabij.

Planning: gereed.

Plusroutes/ouderenroutes

Plusroutes en Ouderenroutes zijn veel gebruikte routes. Ze voeren langs voorzieningen en fijne verblijfplekken zoals parken en pleinen. Ouderen gebruiken de routes vooral voor een nuttige wandeling, om bijvoorbeeld boodschappen te doen. We maken de routes voor iedereen toegankelijk: voor wandelaars en mensen met een scootmobiel, rolstoel of kinderwagen. De plusroutes worden uitgevoerd volgens de plusrichtlijnen. Een groep ouderen en mensen met niet-aangeboren hersenletsel onderzoeken samen met de gemeente, een ouderencoach en de wijkverpleegkundige problemen op een aantal routes. Denk aan losliggende tegels, scheefstaande bankjes of te brede voegen tussen de tegels. Stadsbeheer lost daarna deze obstakels op. We zetten Ouderenroutes in voor wijken waar ook een Ouderenhub (een seniorvriendelijke wijk) is.

Strategie: Samen oplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: Stadsbeheer werkt het hele jaar aan plusroutes/ouderenroutes.

Ruimte voor voetgangers bij bouwplaatsen en wegwerkzaamheden

In Rotterdam wordt altijd wel ergens gebouwd of gewerkt aan de weg. Stadsbeheer heeft regels voor de inrichting van bouwplaatsen. De voetganger en de rolstoeler verdienen daarin meer aandacht. Samen met Stadsbeheer verbeteren we deze regels zodat bij iedere bouwplaats de voetganger er langs kan. We nemen ook het gedrag van leveranciers mee; busjes blokkeren soms de stoep. Bij het verstrekken van parkeerontheffingen is het belangrijk om daar op te letten. Ook zal de gemeente meer handhaven om de stoep vrij te houden.

Strategie: Samen oplopen.

Draagt bij aan: Toegankelijk & Nabij.

Planning: doorlopend.

4. Bewustwording & Promotie.

4. Bewustwording & Promotie.

Verkenning wandelactiviteiten

We wandelen om verschillende redenen, bijvoorbeeld als vrijetijdsbesteding. Mensen wandelen langs de kust, langs bijzondere gebouwen of door het bos. Het is ook een manier om anderen te leren kennen en met elkaar in gesprek te raken. Maar wandelen zelf kan ook het doel zijn om gezond te blijven of om jezelf uit te dagen om meer kilometers te maken.

We hebben een eerste inventarisatie gemaakt van structurele wandelactiviteiten bij het Sportbedrijf, Welzijn en initiatieven in de wijken. Dit overzicht van ruim 150 wandelactiviteiten is een waardevol instrument. Hiermee kunnen we huisartsen, welzijnsaanbieders en wijknetwerkers met elkaar verbinden om Rotterdammers door te verwijzen naar het grote aanbod van wandelactiviteiten in de stad. Dit doen we door het bestaande wandelaanbod op een slimme en aantrekkelijke manier te ontsluiten, promoten en de verbinding te leggen tussen partijen. Hierbij sluiten we aan bij een of meerdere evenementen rondom wandelen waarvan het eerste evenement 'Your Marathon Challenge' in april 2022 plaatsvindt.

Strategie: Samen oplopen.

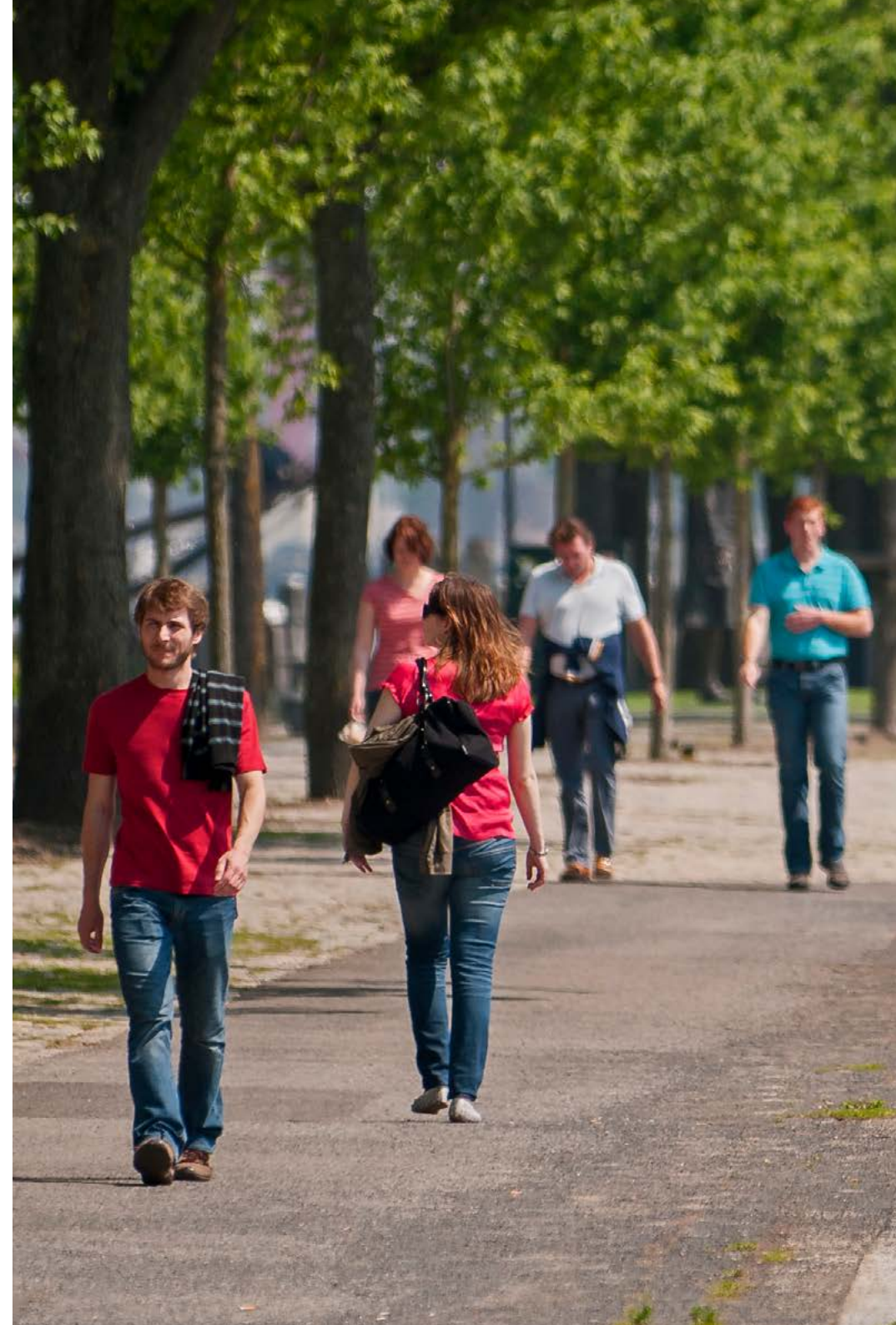
Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: afronden inventarisatie september/oktober 2021.

Communicatiestrategie ontwikkelen laatste kwartaal 2021.

Aansluiten bij evenement(en) vanaf Q2 2022.

Promotie wandelactiviteiten vanaf 2022, doorlopend.

Inventarisatie en analyse gedragsinterventies

Met een onderzoek naar de beweegredenen van Rotterdammers, ontdekken we welke doelgroepen openstaan voor wandelen en voor wie er gerichte acties nodig zijn. Wat gebeurt er al in de wijken en de gebieden? Kunnen we dat versterken of zijn er nieuwe acties nodig? We sluiten aan bij Gezond010 en activiteiten in de wijken (onder andere welzijnsaanbod). We inventariseren de bestaande acties in Rotterdam en landelijk om te zien wat er nodig is.

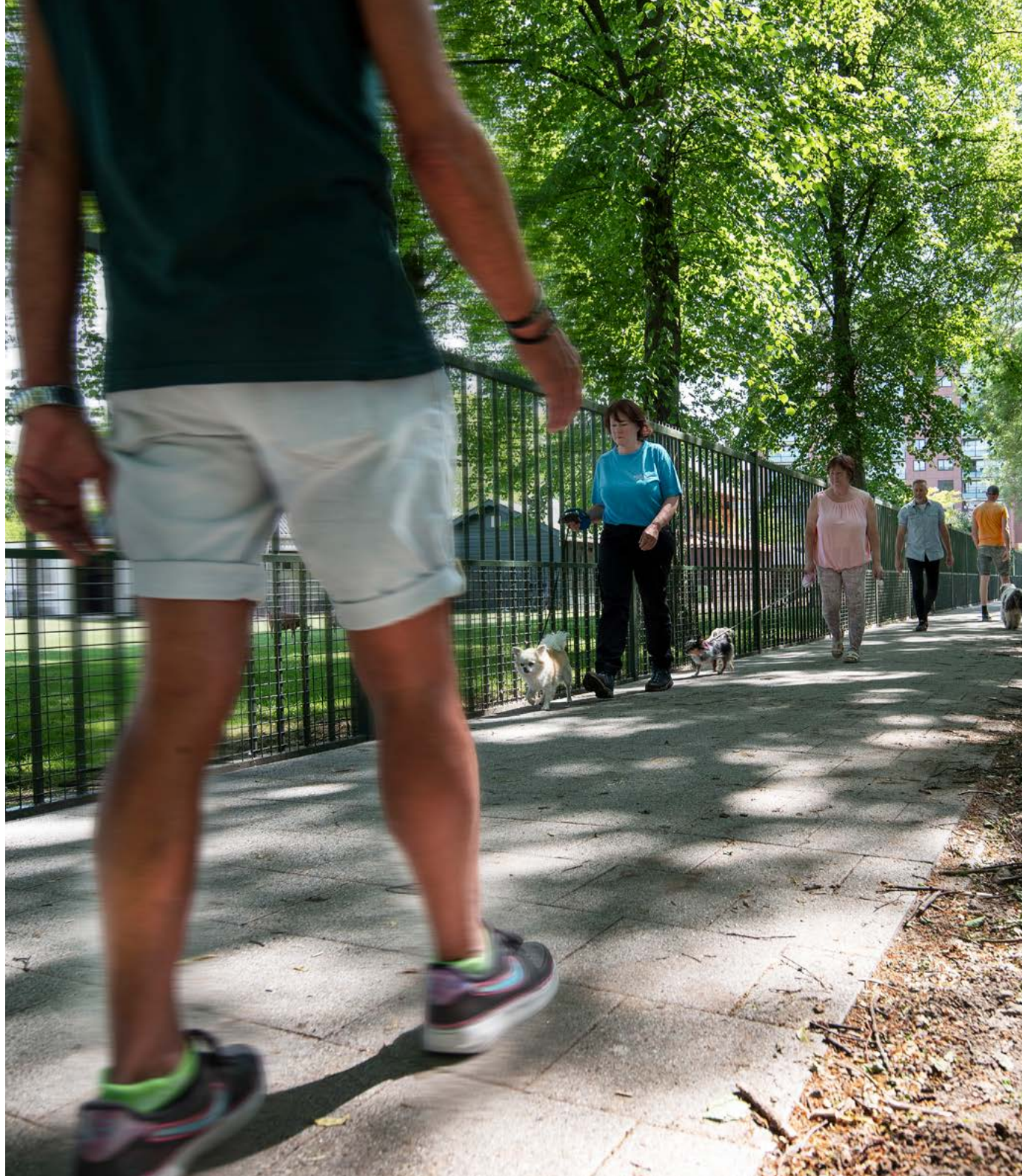
Gedragsinterventies

Een interventie is een erkende ingreep om, in dit geval, gedrag ten goede te veranderen. Het onderzoek naar Gezond Reisgedrag geeft ons inzicht in de diverse doelgroepen: wie staan ervoor open om te wandelen en voor welke doelgroepen zijn gerichte acties nodig om hen aan het lopen te krijgen. Daarnaast kijken we naar welke gedragsinterventies er zijn die zowel landelijk als lokaal worden ingezet.

Strategie: Vooroplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief.

Planning: doorlopend.

Toegankelijkheid: aandacht voor obstakelvrije stoepen

In de drukke stadsstraten is het vaak een gevecht om ruimte. De toegankelijkheid komt daar in het gedrang. Er staan klapborden en beachvlaggen om de aandacht te vestigen op winkels en ook terrassen nemen ruimte in. En wat te denken van geparkeerde fietsen die een invalideopritje voor rolstoelen blokkeren? Ook geleidelijnen voor mensen met een visuele beperking moeten vrij zijn van obstakels.

Deze bewustwordingscampagne bestaat uit twee onderdelen:

- Rotterdammers moeten opletten waar zij hun fiets parkeren. Daarom voeren we een korte campagne via sociale media.
- We nemen actief deel aan de landelijke campagne 'Houd de lijn vrij' van Visio en sluiten aan bij de Nationale Week van de Toegankelijkheid.

Strategie: Samen oplopen.

Draagt bij aan: Toegankelijk & Nabij.

Planning: korte bewustwordingsactie via social media: oktober 2021.

Vervolg campagne: 2022.

In kaart brengen en promotie van groene routes en wandelingen

Een goede manier om Rotterdam lopend te ontdekken is door een verrassende wandeling te maken. Er zijn veel mooie wandelroutes in de stad. Bijvoorbeeld het Nieuwe Maasparcours langs de beide oevers van de Maas, de Groene Connectie, het Rondje Stadionpark, de Promenade door het Zuiderpark en de Rewriters Street Art Route.

We hebben alle bestaande wandelingen en uitgezette routes inmiddels in kaart gebracht. Deze routes variëren van culturele en historische wandelingen tot NS-wandelingen en wandelingen door het groen. Ook de routes die te vinden zijn in de Rotterdam Routes app van Rotterdam Partners zijn terug te vinden op deze verzamelkaart.

Bij het onderzoek 'Wil je met me lopen' waar Rotterdammers konden aangeven waar het fijn is om te lopen, gaf 65 % van de respondenten aan dat het ergens prettig lopen is omdat de omgeving groen is. Daarom werken we aan een kaart die Rotterdammers de weg wijst naar het groen in en om de stad.

Strategie: Samen oplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: inventarisatie van routes en wandelingen: gereed. Promotie groene routes o.a. door middel van een kaart: maart 2022.

Ga lopend naar een festival, theatervoorstelling of voetbalwedstrijd

Steeds meer festivals en theaters vragen bezoekers om met de fiets of het openbaar vervoer te komen. Maar lopen wordt nog niet zo vaak geadviseerd. Gek eigenlijk, want bij evenementen is het stallen van fietsen vaak een probleem. Ook is het niet altijd mogelijk om fietsen in een beveiligde stalling te plaatsen. Lopen is de oplossing. We gaan in gesprek met Rotterdam Festivals, Uitagenda Rotterdam en Rotterdam Topsport en we gaan samenwerken met de Fietsalliantie.

Strategie: Samen oplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: door corona zijn er in 2021 weinig evenementen en voorstellingen doorgegaan. We zetten in op het festivalseizoen van 2022.

Wandelen en werk

Dagelijks bewegen draagt bij aan een gezond leven. Tijdens de coronaperiode werken veel mensen thuis en zitten zij vaak de hele dag achter hun computer. Het is niet alleen gezond om even naar buiten te gaan en een rondje te lopen. Het komt ook de productiviteit ten goede. Wandelen is redelijk makkelijk in te passen in de dag. Begin of eindig de dag met een wandeling, of praat tijdens een wandeling even bij met een collega of leidinggevende.

In Rotterdam brengen we wandelen in combinatie met werk op verschillende manieren onder de aandacht. We zoeken aansluiting bij bestaande initiatieven. Het programma *Vitaal010* zet zich in voor meer vitaliteit op de werkvloer. *Vitaal010* organiseert jaarlijks de *Wandel naar je Werk-dag* en de *Fitfestivals*. De vereniging CP Nederland daagt met *Steptember* iedere ambtenaar uit om dagelijks 10.000 stappen te zetten in september en geld in te zamelen voor de aandoening cerebrale parese. Er zijn wekelijkse lunchwandelingen en er komen steeds meer wandelcoaches.

We stimuleren samenwerking tussen verschillende programma's en bestaande netwerken, zowel binnen als buiten de gemeente. Samen met werkgevers stimuleren we gezond gedrag onder werknemers.

Gezond010 is een netwerk van Rotterdamse ondernemers, professionals en maatschappelijke organisaties. Ze richten zich op een gezonde stad met gezonde inwoners en werknemers. Binnen dit netwerk promoot Rotterdam de voordelen van wandelen en werken we samen aan een aantrekkelijke stad voor de voetganger. Zo bieden we dit netwerk een weeting workshop aan om wandelend vergaderen te implementeren. Daarnaast loopt er in Noord en Delfshaven een onderzoek naar groene vergaderhubs voor ondernemers. Die hubs worden met elkaar verbonden door korte, overzichtelijke routes die ongeveer net zolang duren als een gemiddeld overleg: een weeting route.

Ook werkt Rotterdam vanuit het Rotterdams Klimaatakkoord aan een werkgeversaangepak duurzame mobiliteit.

Strategie: Samen oplopen, loopcoaching.

Draagt bij aan: Gezond & Actief.

Planning: doorlopend.

5. Kennis & onderzoek.

5. Kennis & onderzoek.

5.1 Loopmonitor.

Voor het in kaart brengen van autoverkeer bestaan al jaren manieren van meten, maar voor de voetganger ontbraken deze tot nu toe. De Loopmonitor brengt hier verandering in, voor het eerst in Nederland. De loopmonitor maakt de voetganger zichtbaar, zonder deze te volgen.

De gemeente Rotterdam ontwikkelt de Loopmonitor om de verschillende aspecten van lopen in Rotterdam in kaart brengen. Denk hierbij aan de belangrijkste en meest gebruikte straten, maar ook aan ontbrekende routes. De gegevens gebruikt Rotterdam onder andere bij gebiedsontwikkelingen (ov-knooppunten), herinrichting (trottoirbreedte en rijsnelheid), beheer (obstakels, strooi beleid) en onderhoud (herstel bestrating).

Strategie: Vooroplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: loopmonitor binnenstad gereed.

5.2 Onderzoek beweegredenen lopen.

Een nieuwe gewoonte aanleren zoals een dagelijkse wandeling, kost tijd. Om gedrag van mensen blijvend te veranderen, moeten we het eerst goed begrijpen. Denk aan inzicht in redenen om te lopen, stimulerende factoren en gegevens zoals wanneer iemand loopt.

De gemeente werkt aan het verkrijgen van inzicht in wensen, behoeften en gedrag van de voetganger. Zoals sport- en beweegdeelname, demografie en het sportaanbod per wijk. Maar we onderzoeken ook waarom mensen niet sporten en waarom doelgroepen kiezen voor een bepaald vervoersmiddel. Welke belemmeringen ervaren zij om te kiezen voor lopen in plaats van de auto? En hoe stimuleren we mensen om te gaan lopen?

We brengen bestaande en nieuwe kennis bij elkaar in een kennisbank en gebruiken dit om de activiteiten van Rotterdam Loopt af te stemmen op de doelgroepen. In samenwerking met de Verkeersonderneming houden we een enquête over gezonde mobiliteit (lopen, maar ook fietsen en ov) onder meer dan 500 deelnemers en we voeren hierover gesprekken met focusgroepen. Hieruit volgt een rapport met kansrijke doelgroepen en handelingsperspectieven.

Strategie: Vooroplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: kennisbank: gereed; eindrapport en advies gezond reisgedrag: eind december 2021.

5.3 City Deal Ruimte voor Lopen.

De City Deal Ruimte voor Lopen brengt steden die vooroplopen, ministeries en maatschappelijke organisaties samen. Samen werken we aan concrete plannen, pilots en proeftuinen. Zo ontstaat een stevig netwerk dat lopen op de kaart zet en kennis deelt.

Rotterdam zet zich actief in op een aantal onderwerpen:

- De toegang tot ov-knooppunten.
- De uitwerking van ontwerpprincipes.
- Ontwikkeling van instrumenten om mensen te verleiden te gaan lopen en gezondheid te bevorderen.
- Ervaringen en kennis delen over de integrale aanpak van Rotterdam Loopt.

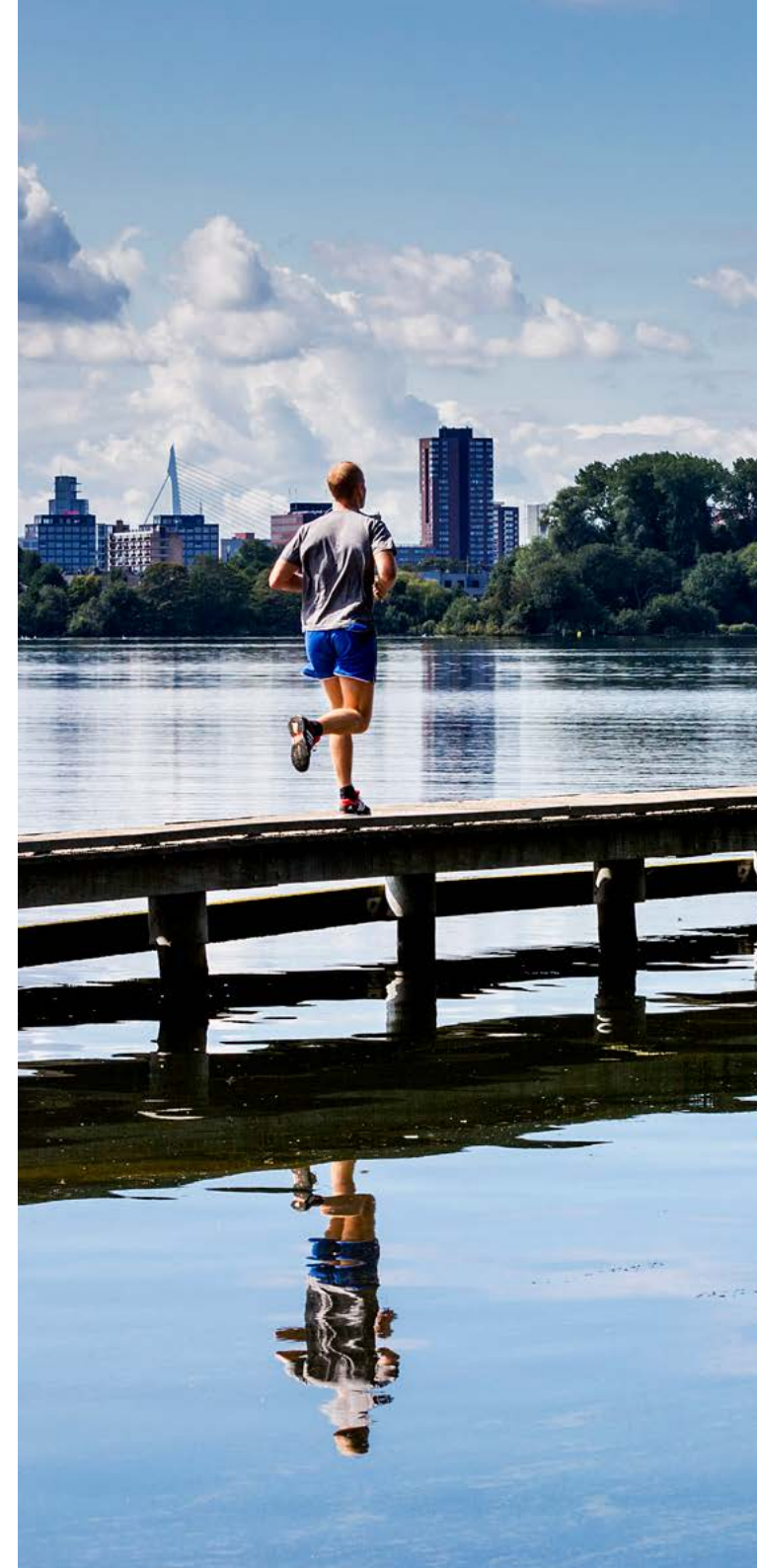
5.4 Deelname internationale netwerken.

Rotterdam deelt en verzamelt kennis over de voetganger, zowel nationaal als internationaal. Naast Walk21 – als organiserende stad in 2019 mag Rotterdam daar niet ontbreken – neemt Rotterdam deel aan andere netwerken en events. Zoals het Citychangers network (onderdeel van Urban Future Global Conference), de conferentie Urbanism Next (van Polis in samenwerking met TNO), het European Placemaking Network en de nationale Walking Summit van het Britse Living Streets.

Strategie: Samen oplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: doorlopend.

6. Lopen door de gebieden (gebiedsaanpak).

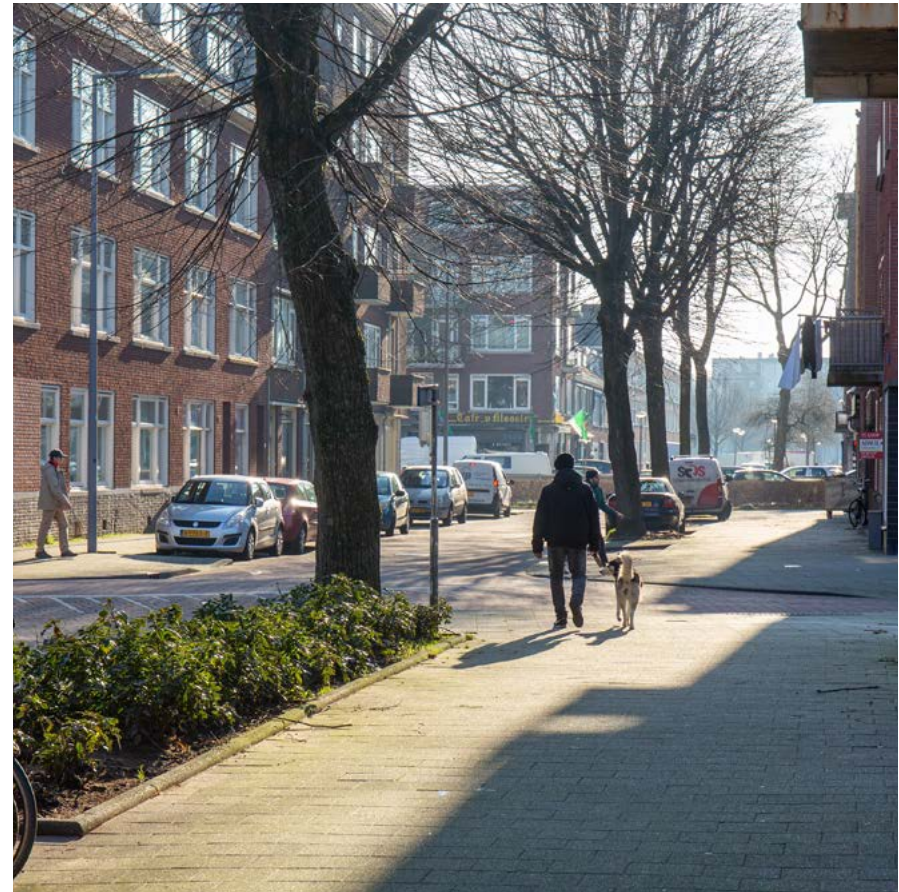

6. Lopen door de gebieden (gebiedsaanpak).

In de gebiedsaanpak Lopen door de gebieden komt alles samen: routes & plekken, bewustwording & promotie en kennis & onderzoek. Opgedane kennis en inbreng vanuit de gebieden delen we met collega's. Zo stimuleren we om met de voetganger aan de slag te gaan. We halen informatie over een gebied op bij collega's die in de gebieden werken, bij gebiedscommissies en bij bewoners. Het gaat om de wisselwerking: samen gaan we op zoek naar eenvoudige ingrepen en ontbrekende schakels in de buurt, uiteraard gewapend met de kennis van de Netwerkaart Voetgangers.

Met de gebiedsaanpak willen we met simpele ingrepen de loopkwaliteit verbeteren in wijk, buurt en straat. Hierbij zoeken we naar integrale oplossingen. Dat betekent niet altijd een fysieke ingreep of maatregel. Ook het creëren van meer toegankelijkheid, bewustzijn, ondersteuning of veiligheid kan een oplossingsrichting zijn. Zo zorgen we voor een beter beloopbare stad waar bewoners zich bewust zijn van de voordelen van lopen en van hoe fijn het maken van een ommetje in hun buurt is!

In 2021 gaan we twee verschillende aanpakken testen: een die uitgaat van fysieke ingrepen en daarna werkt aan bewustwording. En een die juist start vanuit die bewustwording en beweegarmoede en vandaaruit kijkt naar wat er in de wijk veranderd zou moeten worden. Deze twee processen worden vastgelegd zodat ook andere gebieden daarvan gebruik kunnen maken.

6.1 Missing Links in NPRZ-wijken: aanzet tot gebiedsagenda Rotterdam Loopt.

In samenwerking met het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) willen we belemmeringen wegnemen voor de voetganger in verschillende NPRZ-wijken. In elke wijk starten we met een sessie over het doel van Rotterdam Loopt. Met onderzoek onderscheiden we een aantal simpele fysieke ingrepen en grotere opgaven. Dit bespreken we met de gebiedsorganisatie en vullen we zo nodig aan!

Deze aanpak geeft resultaat op verschillende schaalniveaus.

Snelle verbeteringen:

- Fysieke ingrepen: bijvoorbeeld het aanbrengen een voetgangersoversteekplaats (VOP), plaatsen van bankjes of formaliseren van olifantenpaadjes.
- Het verbeteren van de toegankelijkheid.
- De wensen van bewoners in kaart brengen.

Snelle verbeteringen werken we uit in een ontwerp en voeren ze daarna snel uit.

Ingrepen op netwerkniveau:

- Deze ingrepen vragen om meer uitwerking of zijn geschikt om samen met bewoners op te pakken. We brengen deze onder in een inrichtingsplan (IP). Initiatieven die te ingewikkeld zijn, vormen de inbreng bij het ontwikkelen van gebiedsagenda's.
- Deze werkwijze willen we via de gebiedsorganisaties uitrollen over de hele stad.

Strategie: Vooroplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: aanleg crosscover op de Wolphaertsbocht: oktober 2021. Uitvoering aanpak eerste knelpunten in Charlois, Carnisse, Tarwewijk en Bloemhof: voorjaar 2022.

6.2 Pilotproject Overschie: Voorbij fietsen en lopen als medicijn.

Uit gegevens van het RIVM blijkt dat veel mensen niet het wekelijkse minimum halen van 2,5 uur matig intensief bewegen. Lopen en fietsen zijn laagdrempelige vormen van bewegen. In Overschie onderzoekt Rotterdam met een pilotproject hoe lopen en fietsen bijdragen aan gezondheid en welzijn in de wijk en hoe we daar ook lessen uit kunnen leren die we weer toepassen in andere gebieden.

We gaan op zoek naar de juiste interventie die hieraan kan bijdragen en we focussen op sociale motivaties en gedragsveranderingen. De inrichting van de buitenruimte is een randvoorwaarde voor gezond gedrag en het uitgangspunt van waaruit we werken. In deze pilot richten we ons niet op de herinrichting van de buitenruimte, maar leggen we wel die link. De doelgroepen en de organisaties in de wijk waar we ons op richten zijn belangrijke sleutelfiguren om wijkbewoners te bereiken.

In 2021 is het vooronderzoek uitgevoerd en is er een proces in gang gezet om Overschie te betrekken bij het project. Er zijn al veel goede initiatieven in de wijk die verder versterkt of uitgebreid kunnen worden, zoals dagelijkse wandelgroepen. Ook is gebleken dat groen een verbindende factor is en mensen in beweging brengt om te lopen of fietsen. Als vervolgstap wordt samen met de wijk gewerkt aan het in kaart brengen van groene routes en plekken waar vervolgens ook activiteiten aan worden gekoppeld.

Strategie: Vooroplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: start uitvoering november 2021.

6.3 Covid-19 programma: Bewegen in een gezonde leefomgeving.

Bewegen is essentieel voor onze gezondheid, zeker tijdens de coronacrisis. Nederlanders bewegen ongeveer 20% minder door de coronamaatregelen. Het COVID-19 programma van de Radboud Universiteit Nijmegen richt zich daarom op bewegen in onze nabije leefomgeving: hoe kan onze fysieke omgeving mensen verleiden tot dagelijks bewegen?

We kijken naar wijken waar mensen met een lage sociaaleconomische status (SES) wonen en leven. Zij bewegen het minst en hebben dus een grotere kans op ziekten. De verwachting is dat de gezondheidseffecten van de coronamaatregelen hen het hardst zal treffen. De komende maanden gaat de Radboud Universiteit in tien gemeenten de wijk in. Ze gaan op zoek naar kansen voor bewegen in een gezonde leefomgeving. In Rotterdam gebeurt dit in de wijk Prinsenland. Gemeente Rotterdam neemt deel aan de projectgroep.

Strategie: Samen oplopen.

Draagt bij aan: Gezond & Actief, Toegankelijk & Nabij.

Planning: gestart eerste kwartaal 2021, looptijd 2 jaar.

7. Colofon.

Redactie

Team Rotterdam Loopt

Ontwerp

Friends for Brands

Fotografie

Collage Rotterdam Loopt Humankind, cover

Iris van den Broek, pagina 3

Iris van den Broek, pagina 5

José Besselink, pagina 6

Claire Droppert, pagina 8

Guido Pijper, pagina 9

Claire Droppert, pagina 10

Claire Droppert, pagina 12

Roy de Zwart, pagina 13

Adrienne Wildeman, pagina 14

Iris van den Broek, pagina 15

David Rozing, pagina 17

Peter Schmidt, pagina 18

Robert Eijkelestam, pagina 19

Joep Boute, pagina 20

Adrienne Wildeman, pagina 21

Peter Schmidt, pagina 22

Jan van de Meijde, pagina 23

Iris van den Broek, pagina 24

Bas Czerwinski, pagina 25

Iris van den Broek, pagina 27

Iris van den Broek, pagina 28

Claire Droppert, pagina 29

Iris van den Broek, pagina 30

Joep Boute, pagina 31

Arnoud Verhey, pagina 32

Eric Fecken, pagina 33

Joep Boute, pagina 34

Rhalda Jansen, pagina 35

8. Bijlage. Overzicht activiteiten Voortgang Rotterdam Loopt

Wat	Prioritering	Planning	Financiële onderbouwing	Gefinancierd door
Spoor 1: Routes en plekken				
Netwerkkkaart voetgangers				
In kaart brengen van het huidige netwerk:				
Gebiedskaarten met knelpunten voor de voetganger. Er zijn 99 knelpunten geïdentificeerd. Deze zijn onderverdeeld in: uitvoeren, koppelen aan lopende projecten en agenderen.	beleidsproduct, boekje	december 2021	€ 4000	Rotterdam Loopt
Toekomstig voetgangersnetwerk:				
Input multimodale netwerkkkaart RMA.	beleidsproduct	gereed	uren	
Verschillende netwerkkkaarten rondom thema's als groen, ov-knooppunten of sport.	beleidsproduct	januari 2022	€ 10.000	Rotterdam Loopt (verdere uitwerking kaarten en boekje)
Ontwerpprincipes en inrichtingsplannen				
Ontwikkelen ontwerpprincipes voetgangers:	beleidsproduct	oktober	uren	
Monitoring inrichtingsplannen: Programma van eisen: Pleinweg, Wijnhaven, Claes de Vrieselaan, Bramante. Voorontwerpfase: Binnenban, Noordereiland, Roosenknoop, Lombardkade, Jonker Fransstraat, Willem Buytewechstraat, Pieter de Hoochstraat, Tamboerstraat, Hooglandstraat, Overschie fase 2, hoofdontsluiting Prinsenland, Groene Gordel Rozenburg.	resultaat op straat	doorlopend	uren	
Stationsomgevingen				
Analyse stationsomgevingen: Beurs, Kralingse Zoom, Rijnhaven, Rotterdam-Zuid, Meijersplein.	beleidsproduct	afhankelijk van MRDH	geen financiële consequentie	MRDH
Zichtbaarheid zebrapaden				
Crosscovers bij: Van Cittersstraat, Oudedijk-'s-Gravenweg, Wolphaertsbocht, Stadionweg.	resultaat op straat	december 2021	€ 62.000	Wolphaertsbocht: NPRZ, andere crosscovers: Verkeersveiligheid
Monitoring effecten, crosscovers.	beleidsproduct	eindrapport: eerste kwartaal 2022	€ 17.500	Rotterdam Loopt
Verbreding 12 opritjes centrum				
Verbeteren Eendrachtsplein.	voortgang melden	gereed	geen	gebiedscommissie Centrum
Plusroutes/ouderenroutes	voortgang melden	doorlopend	geen	Stadsbeheer
Ruimte voor voetgangers bij bouwplaatsen en wegwerkzaamheden	voortgang melden	doorlopend	geen	Stadsbeheer

Wat	Prioritering	Planning	Financiële onderbouwing	Gefinancierd door
Spoor 2: Bewustwording en promotie				
Verkenning wandelactiviteiten				
Inventarisatie wandelactiviteiten.	beleidsproduct	gereed	uren	
Your Marathon Challenge.	voortgang melden	9 april 2022		
Activeren wandelclubs voor volgende editie Your Marathon Challenge, waardoor Rotterdammers zich bewust worden van de vele wandelclubs in de buurt waarbij zij zich aan kunnen sluiten.	resultaat op straat	winter/voorjaar 2022	€ 15.000	Rotterdam Loopt, gezamenlijk met MO Welzijn en MO Sport
Toegankelijkheid: aandacht voor obstakelvrije stoepen				
Week van de toegankelijkheid: korte bewustwordingsactie via social media voor obstakelvrije stoepen.	resultaat op straat	4-8 oktober 2021	€ 500	Rotterdam Loopt
In kaart brengen en promotie van routes en wandelingen				
Inventarisatie routes en wandelingen.	beleidsproduct	gereed		
Promotie routes en wandelingen.	resultaat op straat	maart 2022	€ 25.000	Rotterdam Loopt
Ga lopend naar een festival, theatervoorstelling of voetbalwedstrijd	voortgang melden	doorlopend		
Wandelen en werk				
Weeting workshop netwerk Vitaal010.			€ 2.500	Rotterdam Loopt
September.	voortgang melden	september 2021		Vitaal010
Onderzoek groene vergaderhubs groenweblocaties Noord en Delfshaven.	voortgang melden	gereed november 2021		Gezond010

Wat	Prioritering	Wanneer	Financiële onderbouwing	Gefinancierd door
Spoor 3: Kennis en onderzoek				
Loopmonitor				
Loopmonitor: intensiteiten voetgangers in de binnenstad. Input voor onderhoud en strooi beleid Stadsbeheer.	beleidsproduct	gereed	€ 20.000	Rotterdam Loopt
Onderzoek beweegredenen lopen: onderzoek gezond reisgedrag i.s.m. Verkeersonderneming				
Inventarisatie huidige kennis voetgangersgedrag.	beleidsproduct	gereed		
Enquête gezonde mobiliteit onder 500+ deelnemers en verdieping in focusgroepen.		september-november 2021		
Eindrapport en advies gezond reisgedrag: kansrijke doelgroepen en manieren om hen te stimuleren om te kiezen voor gezond reisgedrag.	resultaat op straat	eind december 2021		team Gezonde Mobiliteit
Citydeal Ruimte voor lopen				
Kennisdelen in netwerk van steden.	voortgang melden	doorlopend	€ 10.000	Rotterdam Loopt
Deelname internationale netwerken	voortgang melden	doorlopend	uren	

Wat	Prioritering	Wanneer	Financiële onderbouwing	Gefinancierd door
Lopen in de gebieden				
Missing links NPRZ-wijken				
Aanpakken knelpunten in Charlois, Carnisse, Tarwewijk en Bloemhof.	resultaat op straat	eerste kwartaal 2022	geen	NPRZ
Pilotproject Overschie: Lopen en fietsen als medicijn			geen	Programma Fiets
Rapport aanpak stimuleren gebiedsgericht lopen en fietsen.	beleidsproduct	november 2021		
Deelname Sociale Straat Overschie: ophalen input uit de buurt.	resultaat op straat	gereed		
Verdere uitrol 'Lopen en fietsen als medicijn'.	resultaat op straat	n.t.b. uiterlijk voorjaar 2022		
Covid-19 programma: bewegen in gezonde leefomgeving				
Onderzoek in Prinsenland	voortgang melden	tot 2022	geen	Radboud Universiteit/ ZonMW